

A Mailender Család

Ez a kép a kőbányai lakásunk konyhájában készült 1942 körül. Anyám, apám és az öcsém, aki tizenhárom éves lehetett. Az látszik a fényképen, hogy Hírlapot olvasnak, de nekünk a "Népszava" járt.

Volt egy falra akasztható néprádiónk, pont az ajtó mellett, ami egész nap német hadi indulókat bömbölt, és nem volt ajánlatos elzárni, mert mi lett volna, ha pont a zsidóék zárják el a rádiót. Ha lett volna olyan szomszédunk, akkor ránk küldték volna a rendőrt, hogy elzártuk a rádiót, mert mindent rá lehetett fogni egy zsidóra. De volt annyi eszünk, hogy meg se kockáztattuk ezt, más kérdés, hogy nem is volt olyan szomszédunk, aki nekünk rosszat akart. Proli közegben laktunk, mi is prolik voltunk. A "Népszavá"-ra ketten apámmal fizettünk elő, sőt én tizenöt éves koromtól havi

ötven fillér tagdíjat is fizettem a szociáldemokrata pártba, ami akkoriban nem volt kis pénz.

Nekem onnan jött a mozgalom, hogy szomszédéknál a legnagyobb fiú lejárt oda. Hogy ő hogy került oda, azt már nem tudom. Ő is valamelyik gyárban dolgozott, és nyilván a munkatársai vitték le. Kérdeztem tőle, hogy el lehet-e oda menni. Azt mondta, hogy el, és akkor fogtam magam, elmentem, és ott ragadtam. Nagy szeretettel fogadtak. Minden kedden volt valami gyűlésszerű. Ott tényleg barátokra, haverokra, barátnőkre találtam. A mozgalom az egy nagy dolog volt, nagyon jó dolog volt. Ott volt sok olyan, aki refes, ilyen rendőri felügyelet volt [Ref -- a rendőri felügyelet köznyelvi rövidítése. A ref alá helyezettnek korlátozták a mozgását: nem utazhattak el a lakóhelyükről, nem látogathattak nyilvános helyeket stb., és rendszeres időközönként jelentkezniük kellett a lakóhelyük szerint illetékes rendőrkapitányságon. -- A szerk.]. Jártunk kirándulni is, Nagyszénásra, a Lajos-forráshoz, közeli turistaházakhoz, ami nekem nagy élmény volt. Már folyt a háború, de még nem jöttek be a németek [lásd: Magyarország német megszállása]. Akkor mindenki illegalitásba ment. A németek bejöveteléig tartott a mozgalom, és végül is az egy olyan közösség volt, ahol nem kellett attól tartani, hogy lezsídják az embert vagy kinézik, vagy mit tudom én.